

Research Paper

Investigating the Impact of Value Added by Small and Medium-Sized Industrial Enterprises (SMEs) on Iran's Economic Progress

Sadegh Rezaei Monfared: Ph.D. Student in Industrial Management, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Seyed Javad Iranban*: Assistant Professor, Industrial Management Department, Shiraz Branch, Islamic Azad University, Shiraz, Iran

Reza Radfar: Professor, Industrial Management Department, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Ali Hajiha: Assistant Professor, Industrial Management Department, Tehran North Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

ARTICLE INFO

Received: 2024/08/12

Accepted: 2024/10/15

PP: 55-66

Use your device to scan
and read the article
online

Keywords:

*Economic Value Added,
Small and Medium-Sized
Industrial Enterprises
(SMEs), Economic
Development,
Employment, Innovation,
Investment.*

Abstract

The Impact of Value Added by Small and Medium-Sized Industrial Enterprises (SMEs) on Iran's Economic Growth This study examines the impact of value added by small and medium-sized industrial enterprises (SMEs) on Iran's economic growth. SMEs play a pivotal role in economic development and employment generation due to their ability to create value added, foster innovation, and diversify the economy. Using a structural equation modeling (SEM) approach and a descriptive-applied methodology, this research focuses on a statistical population of 60 small and medium-sized industrial enterprises in Shiraz. The sample size, determined via Cochran's formula, consisted of 169 senior managers and experts, with 200 questionnaires distributed to ensure adequacy. The questionnaires measured economic value added and economic progress, and their validity and reliability were confirmed. The findings reveal that SMEs significantly improve the country's economic indicators. Notably, research activities and technological innovations exhibit the highest factor loading (0.262), playing a vital role in economic growth and advancement. Additionally, employment (factor loading: 0.225) and income distribution (factor loading: 0.243) contribute to improved labor conditions and equitable income distribution. Investments in these enterprises (factor loading: 0.148) further support sustainable economic growth. However, despite the importance of exports in economic development, this variable was excluded from the study. Thus, future research should investigate the impact of SME exports on Iran's economy to provide a more comprehensive analysis of their role in economic development.

Citation: Rezaei Monfared, S., Iranban, S. J., Radfar, R., & Hajiha, A. (2025). **Investigating the Impact of Value Added by Small and Medium-Sized Industrial Enterprises (SMEs) on Iran's Economic Progress**, *Journal of Regional Planning*, 15(57), 55-66.

DOI: 10.82597/jzpm.1158341.2025

* **Corresponding author:** Seyed Javad Iranban, **Email:** airanban@yahoo.com, **Tel:** +989171125620

Extended Abstract

Introduction

The concept of statehood encompasses three main domains: national governance, public affairs administration, and societal operations. Governance entails guiding the country towards constitutional goals, shaping societal thoughts and behaviors in alignment with political philosophy. Leadership and guidance may come from various sources, including popular institutions, mass media, or international bodies, sometimes diverging from government objectives. Governance tasks include setting strategic goals, establishing moral frameworks, fostering national culture, ensuring compliance, and designing governance structures. The governing body oversees the government's performance and bears ultimate responsibility for the country. In essence, statehood involves mobilizing resources towards constitutional objectives, with governance serving as the mechanism for achieving societal aspirations. Cultural intricacies, societal interactions, and adherence to national norms are vital components, showcasing the art of governance in shaping collective behavior. Although governance and government are distinct concepts, they are closely intertwined in the mechanisms governments employ to shape national policy frameworks. Originating from Plato's analogy of steering a vehicle, governance denotes the art of governing society. In the 1990s, international institutions like the United Nations, the IMF, and the World Bank introduced various forms of governance, such as local or global governance, project governance, economic governance, and environmental governance. These different forms can be likened to steering a sailboat towards a destination amidst adverse external forces. Governance involves making decisions, akin to managing the steps of a journey, guided by policies and standards. Politics delineates societal goals and the means to achieve them, while management coordinates efforts to realize those goals. Governance, the most complex of the three, encompasses policy, management, consultation, and public participation to guide society. It involves interactions between governing bodies and the governed, employing various tools to ensure effective direction and control. Understanding these concepts lays the groundwork for

comprehending "water governance" — the management of water resources and its associated governance structures.

Methodology

This applied research was conducted using a descriptive-analytical method and examined the impact of value added of small and medium-sized industrial companies in Shiraz using structural equation modeling (SEM). The research method was quantitative and the data were collected through standard and researcher-made questionnaires. The standard economic value added questionnaire was extracted from Hadigol's (2015) research. To prepare the questionnaires for this research, first, previous studies in the field of value added and economic progress were reviewed and the key research components were extracted. The economic value added questionnaire includes a set of standard questions to measure the amount of value added created by the companies under study. Also, a questionnaire was designed to measure economic progress, which includes 28 questions. The statistical population included 60 companies with less than 50 employees and significant production volume, which included a total of about 300 managers and specialists of these companies. The Cochran formula was used to determine the sample size, which resulted in a sample size of 169 people. In order to ensure the adequacy of the responses, 200 questionnaires were distributed. The validity of the questionnaires was confirmed through various criteria, and the Cronbach's alpha coefficient for the economic progress questionnaire was 0.876 and for the economic value added questionnaire was 0.717, indicating the appropriate reliability of the research instruments. Data analysis was performed using SPSS27.0 and SMARTPLS3.0 software, through which structural equation modeling was implemented to analyze the relationships between variables.

Results and Discussion

This study empirically examines the impact of value added of small and medium-sized industrial enterprises (SMEs) on the Iranian economy, focusing on key economic components. The results show that these enterprises play a significant role in improving economic indicators, especially in the fields of employment, income distribution, and

investment. Based on the findings, research activity has the highest impact on economic progress with a factor loading of 0.262 and a significance coefficient of 18.876. Also, income distribution with a factor loading of 0.243 and a significance coefficient of 13.579, and employment with a factor loading of 0.225 and a significance coefficient of 14.819 are other key factors affecting economic progress. The economic value added obtained from the activities of these enterprises also has a significant impact on economic progress and plays its role in strengthening the country's economy with a factor loading of 0.179 and a significance coefficient of 8.014. Investments in this sector with a factor loading of 0.148 and a significance coefficient of 5.312, and innovation and technology with a factor loading of 0.212 and a significance coefficient of 12.779, show that investment and technological innovations contribute to sustainable economic growth.

The research activities and technological innovations of these companies strengthen their ability to face industry challenges and exploit new opportunities and contribute to the country's economic growth and progress. Theoretical studies show that exports play an important role in the economic development of countries. Increasing foreign exchange

earnings, improving the trade balance, and reducing dependence on imports are among the important achievements of exports.

Conclusion

1 .Further analysis of the role of exports: It is suggested that future studies examine the impact of exports by small and medium-sized industrial companies on Iran's economic development. This will help to better understand the effects of these companies on foreign trade and securing foreign exchange earnings.

2 .Development of support policies: To strengthen and develop exports among these companies, it is necessary for the government and relevant institutions to formulate and implement support programs and policies. These policies can include providing financial facilities, specialized training, and access to international markets.

3. Attention to technological investments: Small and medium-sized companies should be encouraged to invest in innovative and research activities so that they can increase their productivity by using new technologies and play a role as effective factors in the country's economic growth.

فصلنامه علمی برنامه ریزی منطقه‌ای

دوره ۱۵، شماره ۵۷، بهار ۱۴۰۴
شاپا چاپی: ۶۷۳۵-۲۲۵۱ - شاپا الکترونیکی: ۷۰۵۱-۲۴۲۳
<https://sanad.iau.ir/journal/jzpm>

مقاله پژوهشی

بررسی تأثیر ارزش افزوده حاصل از شرکت‌های صنعتی کوچک و متوسط بخش صنعت در پیشرفت اقتصادی ایران

صادق رضایی منفرد: دانشجوی دکتری مدیریت صنعتی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
سید جواد ایرانبان^۱: استادیار، گروه مدیریت صنعتی، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران
رضا رادفر: استاد، گروه مدیریت صنعتی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
علی حاجیها: استادیار، گروه مدیریت صنعتی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

این پژوهش به بررسی تأثیر ارزش افزوده شرکت‌های صنعتی کوچک و متوسط (SMEs) بر رشد اقتصادی ایران پرداخته است. شرکت‌های کوچک و متوسط به دلیل توانایی خود در ایجاد ارزش افزوده، نوآوری، و تنوع بخشی به اقتصاد، نقش اساسی در توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی دارند. این پژوهش با رویکرد معادلات ساختاری و روش توصیفی-کاربردی، به بررسی جامعه آماری ۶۰ شرکت صنعتی کوچک و متوسط در شیراز پرداخته است. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۱۶۹ نفر از مدیران و متخصصان ارشد تعیین و برای اطمینان از کفایت، ۲۰۰ پرسشنامه توزیع گردید. پرسشنامه‌ها شامل سنجش ارزش افزوده اقتصادی و پیشرفت اقتصادی بودند و روایی و پایایی آنها تأیید شد. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که شرکت‌های کوچک و متوسط تأثیر قابل توجهی بر بهبود شاخص‌های اقتصادی کشور دارند. به‌ویژه، فعالیت‌های پژوهشی و نوآوری‌های فناورانه با بالاترین بار عاملی (۰/۲۶۲) نقش حیاتی در رشد و پیشرفت اقتصادی ایفا می‌کنند. علاوه بر این، اشتغال با بار عاملی ۰/۲۲۵ و توزیع درآمد با بار عاملی ۰/۲۴۳ به بهبود شرایط اشتغال و توزیع عادلانه درآمد کمک کرده‌اند. همچنین، سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده در این شرکت‌ها با بار عاملی ۰/۱۴۸ به رشد پایدار اقتصادی یاری می‌رسانند. با وجود اهمیت صادرات در توسعه اقتصادی، این مؤلفه در این پژوهش حذف شده است. لذا پیشنهاد می‌شود که در مطالعات آتی تأثیر صادرات SMEs بر اقتصاد ایران بررسی شود تا تحلیل کامل‌تری از نقش این شرکت‌ها در توسعه اقتصادی ارائه گردد.

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت:

تاریخ پذیرش:

شماره صفحات: ۶۶-۵۵

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

واژه‌های کلیدی:

ارزش افزوده اقتصادی، شرکت‌های صنعتی کوچک و متوسط، توسعه اقتصادی، اشتغال، نوآوری، سرمایه‌گذاری.

استناد: رضایی منفرد، صادق؛ ایرانبان، سید جواد؛ رادفر، رضا و حاجیها، علی (۱۴۰۴). بررسی تأثیر ارزش افزوده حاصل از شرکت‌های صنعتی

کوچک و متوسط بخش صنعت در پیشرفت اقتصادی ایران، فصلنامه برنامه‌ریزی منطقه‌ای، ۱۵(۵۷)، ۵۵-۶۶

DOI: 10.82597/jzpm.1158341.2025

^۱ نویسنده مسئول: سید جواد ایرانبان، پست الکترونیکی: airanban@yahoo.com، تلفن: ۰۹۱۷۱۱۲۵۶۲۰

مقدمه

بخش صنعت به عنوان یکی از پایه‌های اقتصادی و توسعه ایران، نقش مهمی در ایجاد ارزش افزوده و اشتغالزایی دارد. این بخش، علاوه بر تأمین نیازهای داخلی، توانایی صادرات و جذب سرمایه را داراست (Saeedi et al, 2023). از این رو، توسعه بخش صنعت به عنوان یک اولویت مهم در برنامه‌های توسعه اقتصادی کشور در نظر گرفته می‌شود (Elahi et al, 2023; Le & Chu, 2023). در این بخش، شرکت‌های صنعتی کوچک و متوسط (SMEs) به دلیل ویژگی‌های خاص خود، از جمله انعطاف‌پذیری و توانایی ساختارهای سازمانی کوچک، نقش مهمی را ایفا می‌کنند (Yarmand et al, 2023). این شرکت‌ها، علاوه بر ایجاد فرصت‌های شغلی، به تولید ارزش افزوده نیز می‌پردازند. از این رو، توانایی SMEs در ایجاد رقابت‌پذیری و افزایش بهره‌وری بخش صنعت بسیار حائز اهمیت است (Hoseini et al, 2023). در زمینه تأثیر کارگاه‌های صنعتی کوچک و متوسط بر ارزش افزوده و رشد اقتصادی، پژوهش‌های متعددی انجام شده است. (Bello et al, 2018) در پژوهشی بر روی تأثیر کارگاه‌های صنعتی کوچک و متوسط در کشورهای در حال توسعه تمرکز کرده‌اند. نتایج پژوهش آنها نشان می‌دهد که افزایش تعداد و فعالیت این کارگاه‌ها باعث افزایش رشد اقتصادی در این کشورها می‌شود (Bello et al, 2018). در پژوهشی با استفاده از داده‌های پانلی از کشورهای در حال توسعه، تأثیر کارگاه‌های صنعتی کوچک و متوسط را بر رشد اقتصادی مورد بررسی قرار می‌دهد. نتایج نشان می‌دهد که افزایش تعداد و فعالیت این کارگاه‌ها باعث افزایش رشد اقتصادی در این کشورها می‌شود (Batrancea, L. et al, 2022).

توسعه کسب‌وکارهای کوچک و متوسط، به عنوان یکی از عوامل کلیدی در دستیابی به رشد و توسعه اقتصادی شناخته شده است (Pirfekar et al, 2023). اهمیت نقش کسب‌وکارهای کوچک و متوسط در اقتصادهای ملی، مبتنی بر پتانسیل‌ها و مزایای متعدد فعالیت آنها است (Olazo et al, 2023). از مزایای برجسته حضور کسب‌وکارهای کوچک و متوسط در اقتصاد می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: ایجاد اشتغال با سرمایه‌گذاری کم، تحریک نوآوری، افزایش دینامیک صنعت، تقویت رقابت‌پذیری، پیشگیری از انحصار شرکت‌های بزرگ، ایجاد توازن اقتصادی در مناطق مختلف و انعطاف‌پذیری در مقابل نوسانات اقتصادی (Zargar et al, 2023). در توضیح اهمیت کسب‌وکارهای کوچک و متوسط در اقتصاد جهانی، باید ذکر کرد که حداقل ۹۵ درصد از کسب‌وکارهای ثبت شده در سراسر جهان از نوع کوچک و متوسط هستند. این عدد در اروپا حدود ۹۹ درصد است. در اقتصادهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD)، کسب‌وکارهای کوچک و متوسط ۶۰ تا ۷۰ درصد از اشتغال را تأمین کرده و نقش اصلی را در ایجاد مشاغل جدید بر عهده دارند (Seifollahi Anar et al, 2023). همچنین، این کسب‌وکارها بخش عمده‌ای از اقتصادهای اتحادیه ملت‌های جنوب شرق آسیا^۱ را تشکیل می‌دهند و در تقریباً ۷۴ درصد از کل اشتغال و نزدیک به ۴۱ درصد از تولید ناخالص داخلی این اقتصادها شرکت دارند (Pourmirza et al, 2022).

در سال‌های اخیر، ارتباط کسب‌وکارهای کوچک و متوسط با رشد اقتصادی، توجه بسیاری از پژوهشگران و سیاست‌گذاران اقتصادی را به خود جلب کرده است (Shahrestani et al, 2023). بخش صنعت به دلیل ارتباط‌های وثیقه با دیگر بخش‌ها، یکی از بخش‌های مهم و تأثیرگذار در رشد اقتصادی و همچنین یکی از عرصه‌های کلیدی برای فعالیت کارگاه‌های کوچک و متوسط محسوب می‌شود (Jahandar, & Vaziri, 2022). در اقتصاد ایران، کارگاه‌های صنعتی کوچک و متوسط حدود ۸۵ درصد از کل تعداد کارگاه‌های صنعتی کشور را تشکیل می‌دهند و به طور میانگین، سهمی بیش از ۳۳ درصد از اشتغال و ۱۴ درصد از ارزش افزوده کارگاه‌های صنعتی با ۱۰ نفر کارکن و بیشتر را در سال‌های ۹۳-۱۳۸۳ به خود اختصاص داده‌اند. همچنین، در پایان سال ۱۳۹۴، سهم صنایع کوچک و متوسط از کل تعداد طرح‌های در دست اجرا در بخش صنعت و معدن تا ۹۵ درصد ارتفاع یافت، که نشان می‌دهد سهم واحدهای صنعتی کوچک و متوسط در ساختار صنایع ایران به وضوح مشهود است (Karimi et al, 2022). به عبارت دیگر، طبق گزارش سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، سهم صنایع کوچک در ارزش تولیدات و صادرات به ترتیب به ۱۷ و ۱۰ درصد تخمین زده شده است. این نشان می‌دهد که صنایع بزرگ کشور، با وجود تعداد محدودی از کارگاه‌های صنعتی، سهم عمده‌ای را در ایجاد ارزش افزوده، اشتغال، تولید و صادرات بخش صنعت به خود اختصاص داده‌اند. این واقعیت نشان دهنده یک پیشرفت قابل توجه است.

با توجه به اهمیت رشد اقتصادی سریع و پایدار و ایجاد اشتغال در برنامه ششم توسعه، و همچنین نقش بخش صنعت به عنوان یکی از محرک‌های اقتصادی در ایران، توجه به کارگاه‌های صنعتی کوچک و متوسط و تأثیر آنها بر رشد ارزش افزوده بخش صنعت بسیار مهم است (Setayesh et al, 2022). تقویت عملکرد این صنایع و تأثیر آن در بخش صنعت، راهکاری است که می‌تواند در توسعه صادرات غیرنفتی، افزایش مقاومت و تاب‌آوری اقتصادی، ایجاد اشتغال پایدار و دستیابی به اهداف اقتصادی تعیین شده در سند چشم‌انداز سال ۱۴۰۴ مؤثر باشد (همان منبع). به همین دلیل، این پژوهش با استفاده از مدل‌یابی با رویکرد معادلات ساختاری، به تحلیل تأثیر کارگاه‌های صنعتی کوچک

^۱ ASEAN

و متوسط بر رشد ارزش افزوده بخش صنعت در اقتصاد ایران می‌پردازد. با توجه به آنکه در مطالعات قبلی، تأثیر صنایع کوچک و متوسط بر "رشد اقتصادی" مورد بررسی قرار گرفته است و بر رشد یک بخش خاص مانند بخش صنعت تمرکز نشده است؛ بنابراین، این پژوهش تأکید بر این جنبه دارد.

با توجه به مطالب بیان شده سوال اصلی این مقاله به شرح زیر بیان می‌شود:

با توجه به اهمیت موضوع تأثیر ارزش افزوده حاصل از شرکت‌های صنعتی کوچک و متوسط بخش صنعت در اقتصاد ایران هنوز میزان دقیق این تأثیر بر رشد اقتصادی در ایران مورد بحث و بررسی قرار نگرفته است. از این رو، لازم است تا با بررسی و ارزیابی تأثیر این کارگاه‌ها بر ارزش افزوده و رشد اقتصادی، نقش آنها در توسعه صنعت و اقتصاد کشور به‌خوبی شناخته شود. در این مقاله با رویکرد معادلات ساختاری یک مدل ارائه می‌شود که با استفاده از داده‌های آماری مربوط به شرکت‌های صنعتی کوچک و متوسط، تأثیر آنها بر ارزش افزوده و رشد اقتصادی را بررسی می‌کند. این مدل کمک می‌کند تا عوامل کلیدی مؤثر بر ارزش افزوده و رشد اقتصادی شناسایی شوند و بهبود عملکرد این کارگاه‌ها در جهت افزایش رقابت‌پذیری و توسعه بخش صنعت و اقتصاد ایران ترویج یابد. این مقاله با هدف بررسی تأثیر شرکت‌های صنعتی کوچک و متوسط بر ارزش افزوده و رشد اقتصادی، از طریق ارائه یک مدل، تلاش می‌کند تا به بهبود و توسعه این کارگاه‌ها کمک کند و نقش آنها در توسعه اقتصادی کشور را بهبود کافی دهد.

پیشینه تحقیق و مبانی نظری

مفهوم و تعریف کسب‌وکارهای کوچک و متوسط

در سال ۱۹۷۹، دیوید پرچ با بهره‌گیری از داده‌های آماری، اهمیت کسب‌وکارهای کوچک در ایجاد مشاغل و تحریک رشد اقتصادی را اثبات کرد. در دهه ۱۹۷۰، با وقوع بحران‌های مختلف در اقتصاد جهانی و به‌طور خاص شوک‌های نفتی، صنایع بزرگ به دلیل عدم انعطاف‌پذیری، خسارات سنگینی را تحمل کردند (Yarmand et al, 2023). به همین دلیل، تمرکز از صنایع بزرگ به صنایع کوچکتر و نقش آنها در رشد اقتصادی شتاب گرفت. در دهه ۱۹۹۰، همزمان با ظهور جریان جهانی کوچک‌گرایی، سیاست‌های کشورهای پیشرفته نیز به سوی توسعه صنایع کوچک و متوسط سوق پیدا کرد. به طوری که در دو دهه گذشته، در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و درحال توسعه، تولیدات کارخانه‌ای از بنگاه‌های بزرگ به بنگاه‌های کوچک و متوسط منتقل شده است (Setayesh et al, 2022).

عبارت "کسب‌وکارهای کوچک و متوسط" مفهوم گسترده‌ای از تعاریف و معیارها را شامل می‌شود که در هر کشور و منبع آماری ممکن است متفاوت باشد. شرایط اقتصادی و صنعتی هر کشور، تعریف صنایع کوچک و متوسط آن را تعیین می‌کند (Monajem et al, 2022). برخی از معیارهای رایج برای تعریف کسب‌وکارهای کوچک و متوسط شامل تعداد کارکنان، ارزش فروش و/یا دارایی‌ها، و سطح سرمایه‌گذاری است. با این حال، معیار متداول‌ترین جهت تعریف این کسب‌وکارها، "تعداد کارکنان" آن‌ها است. بسیاری از منابع، کسب‌وکارهای کوچک و متوسط را با داشتن تعداد کارکنان کمتر از ۲۵۰ نفر تعریف کرده‌اند (Monajem et al, 2022). با این حال، بانک جهانی سه معیار را برای تعریف کسب‌وکارهای کوچک و متوسط بکار می‌برد: ۱/۰ تعداد کارکنان (کمتر از ۵۰ نفر برای کسب‌وکارهای کوچک و کمتر از ۳۰۰ نفر برای کسب‌وکارهای متوسط)، ۲/ حجم دارایی (کمتر از ۳ میلیون دلار برای کسب‌وکارهای کوچک و کمتر از ۱۵ میلیون دلار معیار کسب‌وکارهای متوسط)، و ۳/ فروش سالانه (کمتر از ۳ میلیون دلار برای کسب‌وکارهای کوچک و کمتر از ۱۵ میلیون دلار برای کسب‌وکارهای متوسط). بر اساس این طبقه‌بندی، کسب‌وکارهای کوچک یا متوسط، باید حداقل دو مورد از سه معیار مذکور را داشته باشند.

چالش تأمین مالی در کسب‌وکارهای کوچک و متوسط و تأثیر آن بر اقتصاد

کسب‌وکارهای کوچک و متوسط (SMEs) نقش حیاتی در اقتصاد دارند، با ایجاد اشتغال، تنوع اقتصادی، نوآوری و توسعه منطقه‌ای. این کسب‌وکارها با چالش‌هایی همچون تأمین مالی، بازاریابی، فناوری و رقابت‌پذیری مواجه هستند. آمارها نشان می‌دهند که بسیاری از SMEs پس از مدت کوتاهی فعالیت به دلیل مشکلات مختلف، از بازار خارج می‌شوند. برای مقابله با این چالش‌ها، استفاده از سرمایه‌های اقتصادی و ارتقای بهره‌وری ضروری است و دولت‌ها با برنامه‌ریزی صحیح، این کسب‌وکارها را حمایت می‌کنند SMEs. به‌عنوان موتورهای رشد اقتصادی، با ایجاد اشتغال، تحریک رقابت، ترویج نوآوری و انتقال دانش، به رشد و توسعه اقتصادی کشورها کمک می‌کنند.

پیشینه پژوهش‌های انجام شده:

جدول ۱- یافته‌های پژوهش‌های انجام شده

پژوهشگر / سال	جامعه آماری	نتیجه
یارمند و همکاران (۱۴۰۲)	شرکت‌های کوچک و متوسط فعال در صادرات میوه‌های خشک مشهد در سال ۱۴۰۱	داده‌های آماری و رویکرد معادلات ساختاری نشان داد که تأثیر مشترک آمیخته بازاریابی و دانش بازاریابی تخصصی بر عملکرد صادرات مثبت و معنادار است. برای افزایش سودآوری شرکت، برای مدیران ارشد و مدیران فروش بسیار مهم است که این دو عامل را به رسمیت بشناسند و برای کسب مهارت‌های لازم، آموزش‌های مربوطه را طی کنند. علاوه بر این، مدیران باید از کانال‌های توزیع مناسب برای افزایش صادرات خود استفاده کنند و در عین حال کیفیت و بسته‌بندی محصول را بر اساس ترجیحات خریداران تطبیق دهند.
ستایش و همکاران (۱۴۰۱)	صنایع کوچک و متوسط در ۲۸ استان ایران طی ۱۳۸۴-۹۳	رشد ارزش افزوده کارگاه‌های صنعتی کوچک و متوسط دارای اثری مثبت و معنادار بر رشد ارزش افزوده کارگاه‌های صنعتی دارای ده نفر کارکن و بیشتر طی دوره مورد بررسی است؛ رشد نوآوری در صنایع کوچک و متوسط قادر است اثری مثبت و معنادار بر رشد ارزش افزوده در بخش صنایع کوچک و متوسط داشته باشد، و افزایش باز بودن اقتصاد ایران علیرغم تأثیر مثبت و معنادار بر رشد ارزش افزوده کارگاه‌های صنعتی دارای ده نفر کارکن و بیشتر، دارای تأثیری منفی بر رشد ارزش افزوده صنایع کوچک و متوسط است.
منجم و همکاران (۱۴۰۱)	شرکت‌های کوچک و متوسط در بورس اوراق بهادار تهران	در مدل ارزش‌آفرینی در شرکت‌های کوچک و متوسط شامل شرایط علی (عوامل راهبردی محیط درونی و عوامل راهبردی بیرونی)، عوامل زمینه‌ای (شرکتی و مالی)، عوامل مداخله‌گر، راهبردها (استراتژی نوآوری راهبردی، مدیریت مالی راهبردی، تغییر جهت/ کاهش، اتلاف استراتژیک) و پیامدها (از بعد اقتصادی، اجتماعی و مالی) است. همچنین، مدل پیشنهادی منجر به درک بهتر مدیران شرکت‌های کوچک و متوسط از ارتباط میان معیارهای ارزش‌آفرینی و خلق ارزش می‌گردد.
مقسم و همکاران (۱۴۰۱)	۴۳۰ شرکت کوچک و متوسط فعال در شهرک صنعتی استان گلستان	یشتترین تأثیر بر توسعه کسب و کارهای کوچک و متوسط شامل معیار مالی، ارزش افزوده، محیط خارجی، فرآیندها، منابع انسانی، صادرات، تولید با فناوری بالا، محصولات و نوآوری‌ها مربوط به عملکرد شرکت می‌باشد و نوآوری در تکنولوژی شامل قابلیت نوآوری کارآفرینان، زیرساخت فناوری، فرهنگ نوآوری و حمایت دولت از نوآوری فناورانه بر عملکرد شرکت‌های تولیدی تأثیر مثبت دارد
جشوقانی و اسماعیلیان (۱۳۹۵)	شرکت‌های کوچک و متوسط مستقر در شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان	شرکت‌ها و موسسات دانش بنیان، شرکت یا موسسه خصوصی یا تعاونی است که به منظور هم‌افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی (شامل گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری) و تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوری‌های برتر و با ارزش افزوده فراوان به ویژه در تولید نرم افزارهای مربوط تشکیل می‌شود. این شرکت‌ها برای ادامه حیات و موفقیت نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و انتخاب استراتژی‌های مناسب هستند.
چوقتی و علم (۲۰۱۴)	اقتصاد پاکستان / ۱۹۸۱-۲۰۱۳	عملکرد کسب و کارهای کوچک و متوسط دارای اثری معنادار بر رشد تولید ناخالص داخلی کشور پاکستان است.
خادم محمدی (۱۳۸۳)	صنایع کوچک، متوسط و بزرگ ایران / ۱۳۶۶-۸۱	اثر رشد ارزش افزوده گروه صنایع کوچک و متوسط، گروه صنایع بزرگ، و هردو گروه صنعت، بر رشد اقتصادی مثبت است؛ همچنین اثر رشد ارزش افزوده گروه صنایع کوچک و متوسط، کمتر از اثر رشد صنایع بزرگ بر رشد اقتصادی است.
تیال (۲۰۲۳)	شرکت‌های کوچک و متوسط در غنا / ۱۹۶۲، ۱۹۸۷، ۲۰۰۳	نتایج نشان داد که در سال ۲۰۰۳، ۹۵ درصد شرکت‌هایی که کمتر از ده کارمند دارند، تنها ۱۴ درصد ارزش افزوده را تولید می‌کنند. در انتهای دیگر طیف، کمتر از ۱٪ از شرکت‌ها نزدیک به ۸۰٪ ارزش افزوده را تولید کردند.
پیلر ^۳ (۲۰۲۳)	شرکت‌های کوچک و متوسط در استرالیا	این مطالعه به بررسی موانع اقتصاد دایره‌ای (CE) که در بخش مد ^۳ استرالیا وجود دارد، می‌پردازد و عملکرد شرکت‌های کوچک و متوسط استرالیا را با مدل‌های کسب‌وکار دایره‌ای در غلبه بر این موانع ترسیم می‌کند. در نوآوری CE، شرکت‌های کوچک و متوسط استرالیا ممکن است نسبت به شرکت‌های مد بزرگ‌تر با ساختارهای سخت‌تر مزیت داشته باشند. با استفاده از استراتژی‌های تفکر طراحی، شرکت‌های کوچک و متوسط استرالیایی با پایه‌ای از PS و هدف

^۱ Teal^۲ Piller^۳ Fashion

پژوهشگر / سال	جامعه آماری	نتیجه
		دایره‌ای، در حال ایجاد سیستم‌های جدیدی از مدل‌های تجاری حلقه بسته و فرآیندهای طراحی هستند.
جوآندا و همکاران (۲۰۲۳)	شرکت های کوچک و متوسط در اندونزی	نتایج مطالعه نشان می‌دهد رشد شرکت های خرد، کوچک و متوسط، تأثیر منفی و معناداری بر رشد اقتصادی اندونزی دارد. در حالی که بیکاری بر رشد اندونزی تأثیر منفی و معناداری دارد. به طور همزمان رشد شرکت های خرد، کوچک و متوسط و بیکاری تأثیر مثبت و معناداری بر رشد اقتصادی اندونزی دارد. میزان تأثیر متغیرهای شرکت های کوچک، کوچک یا متوسط و بیکاری بر رشد اقتصادی اندونزی ۶۰٪ ۹۲ درصد است. در حالی که بقیه تحت تأثیر سایر متغیرهای خارج از مدل ۳۹/۰۸ درصد است.
هانایاشاه و همکاران (۲۰۲۲)	۱۷۱ کارمند شرکت های کوچک و متوسط در عربستان	نتایج نشان می‌دهد نوآوری فرآیند برای دستیابی به پایداری کسب و کار حیاتی است. بعلاوه نتایج تأیید کردند که نوآوری بازاریابی تأثیر قابل توجهی بر پایداری کسب و کار دارد. نتایج، اهمیت قابلیت‌های نوآوری را در کمک به کارآفرینان در شرکت‌های کوچک و متوسط برای حفظ کسب‌وکار خود و بهبود نقاط قوت رقابتی خود تأیید کرد.
نگویان و همکاران (۲۰۲۲)	۲۵۵ شرکت کوچک و متوسط در ویتنام	نتایج حاصل از نمونه‌ای از ۲۵۵ شرکت کوچک و متوسط ویتنامی نشان می‌دهد که تأثیر فشار ذینفعان اولیه و ثانویه بر نوآوری زیست‌محیطی توسط تعهد زیست‌محیطی واسطه می‌شود. علاوه بر این، رابطه مثبت بین تعهد زیست محیطی و نوآوری زیست محیطی با سطح جهت گیری بین المللی شرکت افزایش می یابد. یافته ها درک دقیقی از نقش ذینفعان در نوآوری زیست محیطی ارائه می دهند.
کراوو و همکاران (۲۰۱۲)	ایالت های برزیل / ۱۹۸۵-۲۰۰۴	در برزیل، سهم اشتغال کسب وکارهای کوچک و متوسط به طور منفی با رشد اقتصادی همبستگی دارد، بنابراین افزایش اندازه این بخش در قالب افزایش اشتغال آن، به رشد اقتصادی بالاتر منجر نمی‌شود؛ همچنین کسب وکارهای کوچک و متوسطی که از سطوح پایتتر سرمایه انسانی برخوردارند قادر به کمک به رشد بهره وری و نهایتاً رشد اقتصادی نمی باشند.
سیلیوسترو (۲۰۱۲)	۲۵ کشور عضو اتحادیه اروپا/ ۲۰۰۵-۲۰۱۰	رابطه بین گسترش کسبوکارهای کوچک و متوسط و رشد اقتصادی برای کل دوره مورد بررسی مثبت و معنادار بوده و این کسبوکارها در توضیح رشد اقتصادی سالانه مشارکت داشته‌اند.
هو (۲۰۱۰)	۳۷ کشور توسعه یافته و در حال توسعه ۱۹۹۰-۱۹۶۰	رابطه‌ای سیستماتیک بین کسبوکارهای کوچک و متوسط و رشد اقتصادی وجود دارد و بخش کسبوکارهای کوچک و متوسط، دارای ارتباط مثبت با رشد اقتصادی است. در اقتصادهای بلوغ یافته، کارآفرینی حاصل از کسبوکارهای کوچک و متوسط است که رشد اقتصادی را تحریک می‌بخشد؛ اما در اقتصادهای کمتر توسعه یافته، مشارکت اصلی کسبوکارهای کوچک و متوسط در رشد اقتصادی، از طریق «ایجاد مشاغل» است.
بک و همکاران (۲۰۰۵)	۴۵ کشور / ۱۹۹۰-۲۰۰۰	رابطه‌ای قوی و مثبت بین اهمیت کسبوکارهای کوچک و متوسط (بر حسب سهم اشتغال) و رشد سرانه تولید ناخالص داخلی وجود دارد، اما نتایج از این فرضیه که کسبوکارهای کوچک و متوسط اثر علی بر رشد دارند حمایت نمی‌کند.
کری و ثوریک (۱۹۹۸)	۱۴ صنعت در ۱۳ کشور اروپایی / ۱۹۹۰-۹۴	افزایش سهم اشتغال بنگاه‌های بزرگ در سال ۱۹۹۰ اثری منفی بر رشد تولید صنعت طی چهار سال بعدی داشته است. این نتیجه پشتوانه‌ای برای سیاست‌های خاص دهه ۱۹۸۰ اتحادیه اروپا که مشوق بنگاه‌های کوچک بوده‌اند محسوب می‌شود.

مواد و روش تحقیق

این پژوهش از نوع کاربردی و با روش توصیفی-تحلیلی انجام شده است و با بهره‌گیری از مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) به بررسی تأثیر ارزش افزوده شرکت‌های صنعتی کوچک و متوسط در شیراز پرداخته است. روش تحقیق کمی بوده و داده‌ها از طریق پرسشنامه‌های استاندارد و محقق ساخته جمع‌آوری شده‌اند. پرسشنامه استاندارد ارزش افزوده اقتصادی از پژوهش هادیگل (۲۰۱۵) استخراج شده است. برای تهیه پرسشنامه‌های این پژوهش، ابتدا مطالعات پیشین در حوزه ارزش افزوده و پیشرفت اقتصادی مورد بررسی قرار گرفتند و مولفه‌های کلیدی تحقیق استخراج شدند. پرسشنامه ارزش افزوده اقتصادی شامل مجموعه‌ای از سوالات استاندارد برای سنجش میزان ارزش افزوده‌ای است که توسط شرکت‌های مورد بررسی ایجاد می‌شود. همچنین، پرسشنامه‌ای برای اندازه‌گیری پیشرفت اقتصادی طراحی شد که شامل ۲۸ سؤال است. جامعه آماری شامل ۶۰ شرکت با کمتر از ۵۰ پرسنل و حجم تولید قابل توجه بوده که جمعاً حدود ۳۰۰ نفر از مدیران و متخصصان این شرکت‌ها را شامل می‌شد. برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد که به حجم نمونه ۱۶۹ نفر رسید. به منظور اطمینان از کفایت پاسخ‌ها، ۲۰۰ پرسشنامه توزیع شد. روایی پرسشنامه‌ها از طریق معیارهای مختلف تأیید شد و ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه

پیشرفت اقتصادی ۰٫۸۷۶ و برای پرسشنامه ارزش افزوده اقتصادی ۰٫۷۱۷ بود که نشان‌دهنده پایایی مناسب ابزارهای تحقیق است. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS27.0 و SmartPLS3.0 انجام شد که از این طریق مدل‌سازی معادلات ساختاری برای تحلیل روابط بین متغیرها پیاده‌سازی گردید.

محدوده مورد مطالعه

محدوده مکانی این مطالعه کلیه استان‌های دارای فعالیت چشمگیر (تهران، اصفهان، خراسان رضوی، فارس و) استخراج شده است. از نظر زمانی این تحقیق بر اساس امارهای رسمی پنج سال اخیر (۱۳۹۸ تا ۱۴۰۳) انجام شده است. تا روند تغییرات این شرکت‌ها را تحلیل کند. و همچنین از نظر صنعتی شرکت‌های مورد بررسی شامل صنایع تولیدی، تبدیلی، معدنی می‌شود.

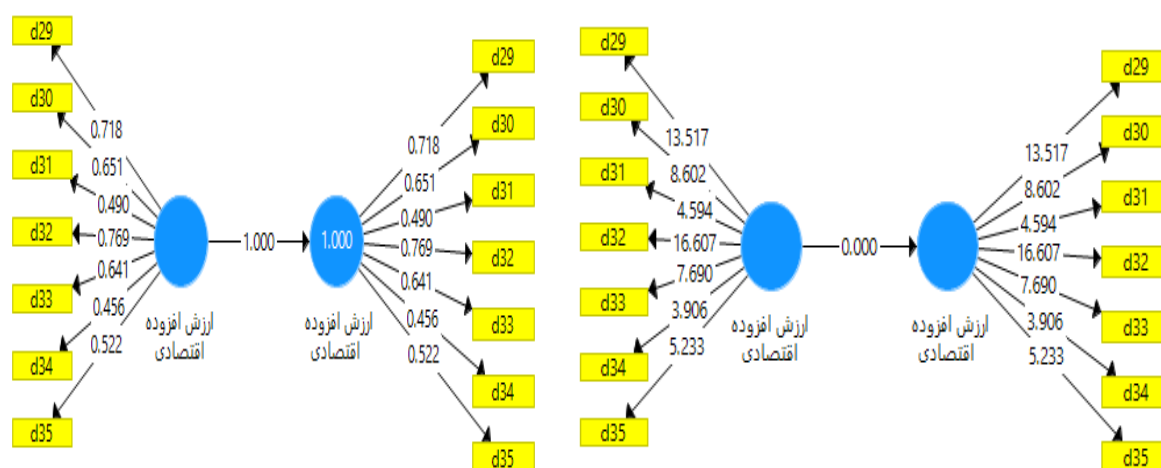
بحث و یافته‌های تحقیق

جدول ۲- آزمون کلموگروف و اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن داده‌ها

متغیر	اشتغال	صادرات	نوآوری و فناوری	سرمایه‌گذاری	توزیع درآمد	فعالیت‌های پژوهشی	ارزش افزوده اقتصادی
آماره	۰/۱۲۰	۰/۰۷۱	۰/۰۹۷	۰/۰۷۹	۰/۰۹۱	۰/۰۹۸	۰/۰۷۸
معناداری	۰/۰۰۱	۰/۰۳۸	۰/۰۰۱	۰/۰۱۲	۰/۰۰۲	۰/۰۰۱	۰/۰۱۳

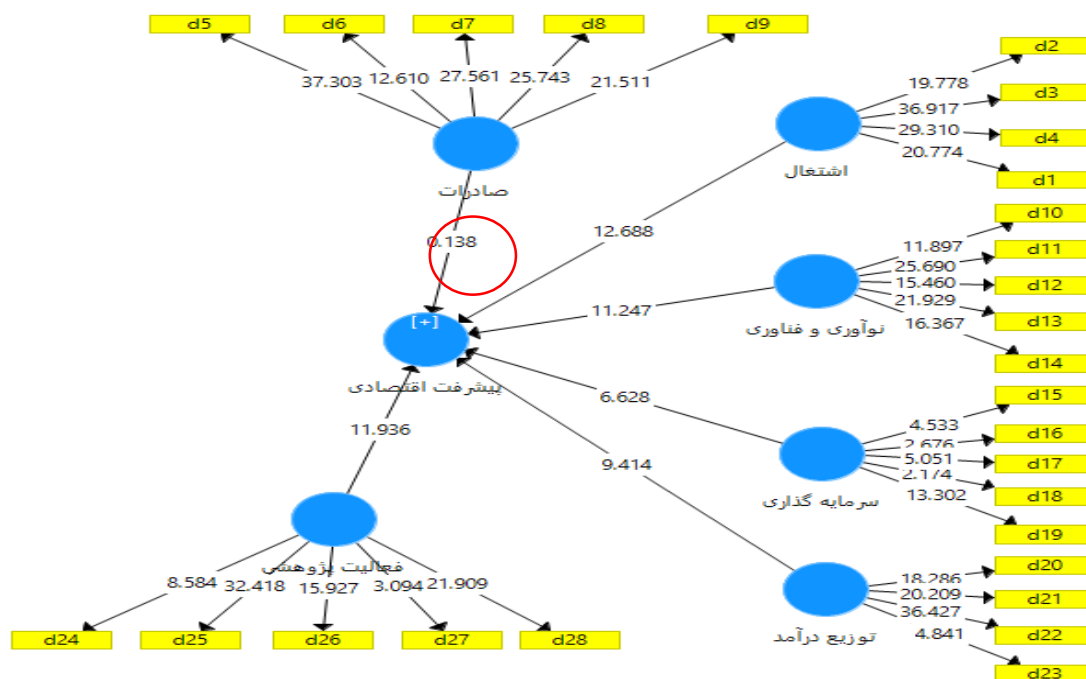
با توجه به جدول فوق و آزمون فرض انجام شده، و با توجه به این که سطح معناداری آماره کلموگروف تمامی متغیرها کمتر از ۰/۵۰ است. بنابراین فرضیه H_0 مبنی بر نرمال بودن توزیع متغیر وابسته در سطح اطمینان ۹۵٪ رد می‌شود. این یافته بیانگر این است که متغیرها از توزیع نرمال برخوردار نمی‌باشند. بنابراین لازم است برای اعتبار سنجی و آزمون از روش‌های نسل دوم و نرم افزار اسمارت پی ال اس استفاده شود.

تحلیل عاملی تأییدی:

شکل ۱- تحلیل عاملی تأییدی ارزش افزوده اقتصادی بارهای عاملی و ضرایب معناداری

در شکل ۱) تحلیل عاملی تأییدی متغیر ارزش افزوده اقتصادی آورده شده است. با توجه به شکل ۱ بارهای عاملی بالاتر از ۰/۴ و ضرایب معناداری بالاتر از ۱/۹۶ است. لذا این مدل ساختاری در سطح مناسبی از برازش قرار دارد. در نتیجه گویه‌ها معنادار هستند که به معنای انتخاب مناسب در تبیین کننده بودن ارزش افزوده اقتصادی است.

شکل ۲- تحلیل عاملی تأییدی پیشرفت اقتصادی ضرایب معناداری

در شکل ۲) تحلیل عاملی تأییدی متغیر پیشرفت اقتصادی آورده شده است. مشاهده می شود بعد صادرات دارای ضریب معناداری کمتر از ۱/۹۶ است و باید از مدل حذف شود. اما بقیه ابعاد معنادار هستند. بارهای عاملی نیز با توجه به معنادار بودن باید در مدل اصلی با شاخص‌های دیگر نظیر روایی همگرا، پایایی ترکیبی، معیار R^2 ، معیار Q^2 ، معیار GOF ارزیابی شود.

جدول ۳- خلاصه معیارهای ارزیابی مدل پژوهش در نرم افزار (SMART PLS 3.0)

حدآستانه پذیرش قوی	>0.7	>0.5	>0.67	>0.3	ندارد	>0.25
متغیرها	پایایی ترکیبی	روایی همگرا	معیار R^2	معیار Q^2		GOF
ارزش افزوده اقتصادی	۰/۸۰۲	۰/۳۷۵			۰/۱۸۶	
اشتغال	۰/۸۸۱	۰/۶۴۹	فقط برای مولفه پنهان وابسته محاسبه می‌شود.	فقط برای مولفه پنهان وابسته محاسبه می‌شود.	۰/۴۰۶	
توزیع درآمد	۰/۸۰۸	۰/۵۴۲			۰/۲۴۸	
سرمایه گذاری	۰/۷۲۶	۰/۳۵۹			۰/۰۸۸	۰/۲۶۸
فعالیت پژوهشی	۰/۸۰۷	۰/۴۷۵			۰/۲۵۷	
نوآوری و فناوری	۰/۸۶۸	۰/۵۶۹			۰/۳۵۳	
پیشرفت اقتصادی	۰/۸۷۶	۰/۵۵۰	۰/۹۹۴	۰/۵۰۹	۰/۳۸۳	
نتیجه	پذیرش تمام مولفه‌ها	پذیرفتن مولفه های کم مشروط به بالا بودن GOF و سایر معیارها	معتبر - مدل مورد پذیرش است.	معتبر - مدل مورد پذیرش است.	برای محاسبه GOF استفاده می‌شود.	

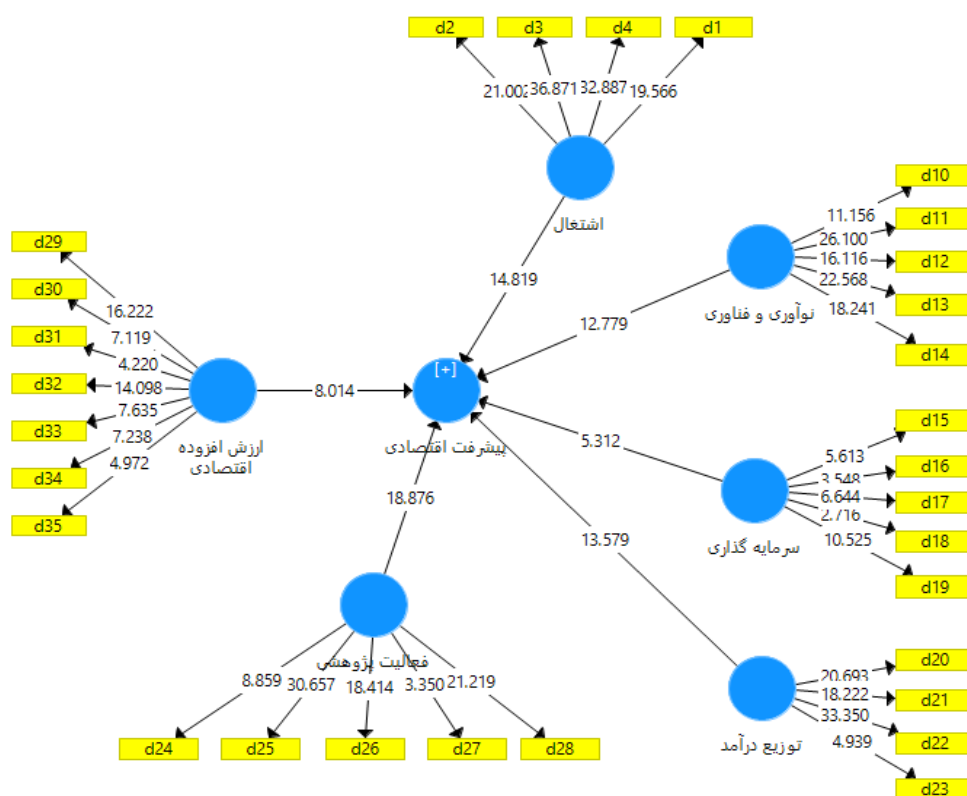
جدول ۳) معیارهای ارزیابی مدل پژوهش با استفاده از نرم‌افزار SmartPLS 3.0 را نشان می‌دهد. معیارهای اصلی شامل پایایی ترکیبی، روایی همگرا، معیارهای R^2 و Q^2 و شاخص GOF برای بررسی کیفیت مدل پژوهش هستند. مقادیر پایایی ترکیبی برای همه متغیرها بالای ۰,۷ بوده و پذیرفته شده‌اند. روایی همگرا در برخی متغیرها مانند سرمایه‌گذاری و ارزش افزوده اقتصادی کمتر از حد آستانه ۰/۵ است، اما با توجه به بالاتر بودن شاخص GOF و سایر معیارها، این متغیرها همچنان معتبر تلقی می‌شوند.

برای برازش مدل پژوهش به صورت کامل در هر دو بخش اندازه‌گیری و ساختاری با توجه به معیار GOF و طبق محاسبات صورت گرفته براساس خروجی‌های نرم‌افزار Smart PLS مقدار ضریب GoF برای مدل پژوهش حاضر برابر ۰/۲۶۸ می‌باشد که با توجه به مقادیر حدی برای برازش ضعیف، متوسط و قوی، نشان از برازش کلی قوی برای مدل دارد.

جدول ۴- نتایج مدل نهایی پژوهش

ضریب معناداری	بار عاملی	متغیر وابسته	متغیر مستقل
۸/۰۱۴	۰/۱۷۹	پیشرفت اقتصادی	ارزش افزوده اقتصادی
۱۴/۸۱۹	۰/۲۲۵	پیشرفت اقتصادی	اشتغال
۱۲/۷۷۹	۰/۲۱۲	پیشرفت اقتصادی	نوآوری و فناوری
۵/۳۱۲	۰/۱۴۸	پیشرفت اقتصادی	سرمایه‌گذاری
۱۳/۵۷۹	۰/۲۴۳	پیشرفت اقتصادی	توزیع درآمد
۱۸/۸۷۶	۰/۲۶۲	پیشرفت اقتصادی	فعالیت پژوهشی

جدول ۴) روابط بین متغیرهای مستقل (ارزش افزوده اقتصادی، اشتغال، نوآوری و فناوری، سرمایه‌گذاری، توزیع درآمد، و فعالیت پژوهشی) و متغیر وابسته (پیشرفت اقتصادی) را همراه با بار عاملی و ضریب معناداری نشان می‌دهد. نتایج نشان می‌دهند که همه متغیرهای مستقل تأثیر مثبتی بر پیشرفت اقتصادی دارند، به‌ویژه فعالیت پژوهشی با بالاترین بار عاملی (۰/۲۶۲) و ضریب معناداری (۱۸/۸۷۶). این موضوع نشان می‌دهد که فعالیت‌های پژوهشی نقش مهمی در پیشرفت اقتصادی ایفا می‌کنند و سایر عوامل مانند توزیع درآمد و اشتغال نیز تأثیر قابل‌توجهی بر پیشرفت اقتصادی دارند.

شکل ۵- مدل نهایی پژوهش، ضرایب معناداری

شکل ۵) ضرایب معناداری مدل نهایی پژوهش را نشان می‌دهد. با توجه به اینکه ضرایب معناداری مولفه‌ها بیشتر از ۱/۹۶ است در نتیجه ابعاد فوق در مدل معنادار است. نتایج در قالب جدول (۳) ارائه شده است.

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

این تحقیق به‌طور تجربی تأثیر ارزش افزوده شرکت‌های صنعتی کوچک و متوسط (SMEs) بر اقتصاد ایران را با تمرکز بر مولفه‌های کلیدی اقتصادی بررسی کرده است. نتایج نشان می‌دهد که این شرکت‌ها نقش بسزایی در بهبود شاخص‌های اقتصادی، به ویژه در زمینه اشتغال، توزیع درآمد، و سرمایه‌گذاری دارند. بر اساس یافته‌ها، فعالیت پژوهشی دارای بالاترین تأثیر بر پیشرفت اقتصادی با بار عاملی ۰/۲۶۲ و ضریب معناداری ۱۸/۸۷۶ است. همچنین، توزیع درآمد با بار عاملی ۰/۲۴۳ و ضریب معناداری ۱۳/۵۷۹، و اشتغال با بار عاملی ۰/۲۲۵ و ضریب معناداری ۱۴/۸۱۹، از دیگر عوامل کلیدی تأثیرگذار بر پیشرفت اقتصادی هستند. ارزش افزوده اقتصادی به‌دست‌آمده از فعالیت‌های این شرکت‌ها نیز تأثیر قابل توجهی بر پیشرفت اقتصادی داشته و با بار عاملی ۰/۱۷۹ و ضریب معناداری ۸/۰۱۴، نقش خود را در تقویت اقتصاد کشور ایفا می‌کند. سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده در این بخش با بار عاملی ۰/۱۴۸ و ضریب معناداری ۵/۳۱۲، و نوآوری و فناوری با بار عاملی ۰/۲۱۲ و ضریب معناداری ۱۲/۷۷۹، نشان می‌دهند که سرمایه‌گذاری و نوآوری‌های فناورانه به رشد پایدار اقتصادی کمک می‌کنند. فعالیت‌های پژوهشی و نوآوری‌های فناورانه این شرکت‌ها، توانایی آنها را در مواجهه با چالش‌های صنعت و بهره‌برداری از فرصت‌های جدید تقویت کرده و به رشد و پیشرفت اقتصادی کشور کمک می‌کند. بررسی‌های نظری نشان می‌دهد که صادرات نقش مهمی در توسعه اقتصادی کشورها دارد. افزایش درآمدهای ارزی، بهبود تعادل تجاری، و کاهش وابستگی به واردات از جمله دستاوردهای مهم صادرات است.

پیشنهادهای

۱. **تحلیل بیشتر نقش صادرات:** پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده به بررسی تأثیر صادرات شرکت‌های صنعتی کوچک و متوسط بر توسعه اقتصادی ایران پرداخته شود. این موضوع به درک بهتر از تأثیرات این شرکت‌ها بر تجارت خارجی و تأمین درآمدهای ارزی کمک خواهد کرد.
۲. **توسعه سیاست‌های حمایتی:** برای تقویت و توسعه صادرات در میان این شرکت‌ها، لازم است برنامه‌ها و سیاست‌های حمایتی توسط دولت و نهادهای مرتبط تدوین و اجرایی شود. این سیاست‌ها می‌توانند شامل ارائه تسهیلات مالی، آموزش‌های تخصصی و دسترسی به بازارهای بین‌المللی باشند.
۳. **توجه به سرمایه‌گذاری‌های فناورانه:** شرکت‌های کوچک و متوسط باید تشویق به سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های نوآورانه و پژوهشی شوند تا بتوانند با استفاده از فناوری‌های نوین، بهره‌وری خود را افزایش داده و به‌عنوان عوامل مؤثر در رشد اقتصادی کشور ایفای نقش کنند.

References

- Abolfathi, A., Mohammadi, B., & Alavi, S. (2023). The role of small and medium enterprises (SMEs) in the global economy: A statistical analysis. *Journal of Entrepreneurship Development*, 16(2), 45-60. [In Persian]
- Ahmadi Joshaghani, A., & Esmailian. (2015). Prioritizing factors affecting the improvement of strategy formulation in knowledge-based small and medium enterprises using the ANP model: A case study of companies located in Isfahan Science and Technology Town. *Future Management*, 43(13), 113-120. <https://jour.aicti.ir/Article/24390/FullText> [In Persian]
- Amini, M., & Javid, N. J. (2023). A multi-perspective framework established on diffusion of innovation theory and technology, organization and environment framework toward supply chain management system based on cloud computing technology for small and medium enterprises. *International Journal of Information Technology and Innovation Adoption*, 11, 1217-1234.
- Batrancea, L. M. (2022). Determinants of economic growth across the European Union: A panel data analysis on small and medium enterprises. *Sustainability*, 14(8), 4797. <https://doi.org/10.3390/su14084797>
- Bello, A., Jibir, A., & Ahmed, I. (2018). Impact of small and medium scale enterprises on economic growth: Evidence from Nigeria. *Global Journal of Economics and Business*, 4(1), 1-9. <http://www.refaad.com>
- Elahi Shirvan, S., Hadi, Elahi Shirvan, & Ghasem. (2023). Comparing RW and PW models in earnings forecasting for small and medium enterprises. *Quarterly Journal of Value Creation in Business Management*, 3(2), 62-79. <https://doi.org/10.22034/jvcbm.2023.397121.1092> [In Persian]
- Ferretti, T. (2023). *Impact investing and sustainable global value chains: Enabling small and medium enterprises sustainability strategies* [Doctoral dissertation, McGill University].

- Hameed, A., Khalaf, H. A., Alzaimoor, H., Alshehab, M. A., Hamdan, A., & Attia, A. (2022). The impact of value-added tax on small and medium enterprises. In *International Conference on Business and Technology* (pp. 684–695). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-08084-5_48
- Hanaysha, J. R., Al-Shaikh, M. E., Joghee, S., & Alzoubi, H. M. (2022). Impact of innovation capabilities on business sustainability in small and medium enterprises. *FIIB Business Review*, 11(1), 67–78. <https://doi.org/10.1177/23197145221076303>
- Hosseini, S. R., Moghaddas Shargh, A., Ghafoorifard, & Mohammadi Bajgiran. (2023). Investigating the effect of cultural factors on creating trust in e-commerce in knowledge-based small and medium enterprises. *Entrepreneurship Knowledge*, 3(6). <https://sanad.iau.ir/fa/Article/791150> [In Persian]
- Hosseini, S. M., & Karimi, A. (2010). The Impact of Financial Constraints on the Growth of Small and Medium-Sized Businesses in Iran. *Economic-Finance Journal*, 15(2), 112–135 [In Persian]
- Jahandar, & Vaziri Gohar. (2022). Presenting a networking model in the international performance of small and medium enterprises. *Journal of Industrial Management and Engineering*, 11(4), 74–86. [In Persian]
- Juanda, R., Risky, M., & Ilham, R. N. (2023). The influence of micro, small and medium enterprises growth and unemployment on Indonesian economic growth. *International Journal of Economic, Business, Accounting, Agriculture Management and Sharia Administration*, 3(1), 188–202. <http://dx.doi.org/10.54443/ijevas.v3i1.675>
- Karimi, A., Saketi, & Hadizadeh. (2022). Identifying support aspects for small and medium enterprises in meta-synthesis approach-based studies. *Iranian Political Sociology Monthly*, 5(12), 2778–2807. [doi:10.30510/psi.2022.311029.2492](https://doi.org/10.30510/psi.2022.311029.2492) [In Persian]
- Le, M. N., & Chu, H. L. (2023). Standards compliance, participation in the global value chain and the value-added of labor: Evidence from Vietnam's small and medium-sized enterprises. *Fulbright Review of Economics and Policy*, 3(2), 151–166. <https://doi.org/10.1108/FREP-02-2023-0007>
- Monajem, S., Rezaei, F., Farzin, & Alam Tabriz. (2022). Presenting a value creation model for small and medium enterprises listed on the Tehran Stock Exchange based on grounded theory. *Strategic Management Research*, 28(84), 123–154. [In Persian]
- Nguyen, N. P., & Adomako, S. (2022). Stakeholder pressure for eco-friendly practices, international orientation, and eco-innovation: A study of small and medium-sized enterprises in Vietnam. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 29(1), 79–88. <https://doi.org/10.1002/csr.2185>
- Ojo, A. O., & Shittu, S. A. (2023). Value Added Tax compliance, and Small and Medium Enterprises (SMEs): Analysis of influential factors in Nigeria. *Cogent Business & Management*, 10(1), 2228553. <https://doi.org/10.1080/23311975.2023.2228553>
- Olazo, D. B. (2023). Marketing competency, marketing innovation and sustainable competitive advantage of small and medium enterprises (SMEs): A mixed-method analysis. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, 35(4), 890–907. <https://doi.org/10.1108/APJML-03-2022-0221>
- Pirfakar, S., Davari, Vakili, Rah Chaman, & Ahmad. (2023). Early internationalization of small and medium-sized food industry enterprises in Iran. *Business Management Explorations*, 14(30), 133–153. [In Persian]
- Pourmirza, H., Heidarzadeh, Abdolvand, Roustaa, & Ahmad. (2022). Evaluating the antecedents and consequences of export readiness assessment for Iranian small and medium enterprises. *Journal of Business Strategies*, 19(19), 229–286. <https://doi.org/10.22070/cs.2023.17755.1312> [In Persian]
- Pourmirza, H., Heidarzadeh, K., Abdolvand, M., & Roosta, A. (2022). Evaluation of antecedents and consequences of results evaluation for small and medium companies in Iran. *Commercial Strategies*, 19(19), 229–286. <https://doi.org/10.22070/cs.2023.17755.1312>. [In Persian]
- Saeedi, E., Pour Azabari, & Ramezani. (2023). A model for improving the sustainable performance of small and medium-sized food industry companies in Gilan Province. *Industrial Management Studies*. <https://doi.org/10.22054/jims.2023.67258.2779> [In Persian]
- Seifollahi Anar, E., Ebrahimi Kharajo, & Vahideh. (2023). Identifying determinants of export performance in small and medium enterprises: A mixed-method study. *International Business Management*, 20(5), 91–115. <https://doi.org/10.22034/jiba.2023.52089.1903> [In Persian]
- Safari, M., and Rezaei, A. (2019). Investigating the obstacles to financing small and medium-sized businesses in Iran. *Iranian Quarterly Journal of Economic Research*, 24(78), 45–72. [In Persian]
- Sepehr, A., Manteghi, & Baradaran. (2020). Presenting an innovation strategy framework for small and medium enterprises with a fourth-generation industry approach in Iran's geographical context for regional planning: A case study of industrial towns. *Quarterly Journal of Geography (Regional Planning)*. [In Persian]
- Setayesh, H., Memarnejad, Hejbar Kiani, & Torabi. (2022). Examining the effect of small and medium industrial workshops on the growth of value added in Iran's industrial sector. *Financial Economics*, 16(59), 221–252. <https://doi.org/10.30495/fed.2022.694720> [In Persian]

- Shahabi, S., Abbasi, & Allahyari. (2023). Investigating the impact of human resource accounting on organizational financial productivity in the context of small and medium enterprises in the Special Economic Zone of Asaluyeh. *Quarterly Journal of Human Resource Training and Improvement*, 9(3rd Year, No. 4, Winter 2022), 82–99. <https://doi.org/10/jtihr.2023.1977284.1127> [In Persian]
- Shahrestani, M., Moeinuddin, Heirani, & Nayebyzadeh. (2023). Adapting management accounting techniques and performance evaluation indicators for application in small and medium enterprises. *Management Accounting and Auditing Knowledge*, 12(48), 211–230. [In Persian]
- Singh, S. K., Del Giudice, M., Chiappetta Jabbour, C. J., Latan, H., & Sohal, A. S. (2022). Stakeholder pressure, green innovation, and performance in small and medium-sized enterprises: The role of green dynamic capabilities. *Business Strategy and the Environment*, 31(1), 500–514. <https://doi.org/10.1002/bse.2907>
- Smallbone, D., Welter, F., Isakova, N., & Slonimski, A. (2001). The contribution of small and medium enterprises to economic development in Ukraine and Belarus: Some policy perspectives. *Journal of Economic Policy in Transitional Economies*, 11, 253–273. <https://link.springer.com/article/10.1023/A:1013113312503>
- Sun, X., El Askary, A., Meo, M. S., & Hussain, B. (2022). Green transformational leadership and environmental performance in small and medium enterprises. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 35(1), 5273–5291. <https://doi.org/10.1080/1331677X.2022.2026243>
- Valaskova, K., Nagy, M., Zabochnik, S., & Lăzăroiu, G. (2022). Industry 4.0 wireless networks and cyber-physical smart manufacturing systems as accelerators of value-added growth in Slovak exports. *Mathematics*, 10(14), 2452. <https://doi.org/10.3390/math10142452>
- Wahyuddin, W., Marzuki, M., Khaddafi, M., Ilham, R. N., & Sinta, I. (2022). A study of micro, small and medium enterprises (MSMEs) during COVID-19 pandemic: An evidence using economic value-added method. *Journal of Madani Society*, 1(1), 1–7. <https://doi.org/10.56225/jmsc.v1i1.123>
- Yarmand, S., Mohammadi, H., Karbasi, A., & Dehghani, M. (2023). The effect of marketing mix and specialized knowledge on the export performance of small and medium-sized dried fruit exporting companies. *Agricultural Economics and Development*, 37(2), 145–156. <https://doi.org/10.22067/jead.2023.80703.1176> [In Persian]
- Zargar, A., Smith, B., & Lee, C. (2023). The role of small and medium enterprises in economic resilience. *Journal of Business Economics*, 12(4), 45–67. <https://doi.org/10.1234/abcd123> [In Persian]

